

**27 ph.d-studerende, 19 forsknings-
årsstuderende og 11 post.doc.'s.
Det er, hvad professor dr.med.
Kjeld Søballe i øjeblikket har under
sine vinger. Han står i spidsen for
et meget aktivt forskningsmiljø
inden for det ortopædkirurgiske
område.**

Af Gudrun Haller
Foto: Ole Hein Pedersen

Forskningen blomstrer inden for ortopædkirurgien

Men hvad skal der egentlig til for i den grad at få unge læger til at kaste sig over forskningen. Det spørgsmål har vi stillet til Kjeld Søballe. Han blev i 2000 som 45 årig udnævnt til klinisk professor i ortopædisk kirurgi ved Klinisk Institut, Aarhus Universitet. Et professorat, som er knyttet til hans stilling som overlæge ved hofte-sektionen på Ortopædkirurgisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital, Århus Sygehus.

– Svaret er at kunne tilbyde et forskningsmiljø, hvor begreber som lydhørhed, åbenhed, ordentlig vejledning og gode fysiske rammer er selvfølgeligheder. Og så skader det ikke at have et godt ry, som det min forgænger Otto Sneppen har bygget op her, siger Kjeld Søballe.

Snak med dem

– Skal de unge læger inspireres til at forske, skal man helt banalt snakke

med dem og lytte til, hvad de gør sig af tanker og selv fortælle om projekter, der er gang i. Det kan man gøre, mens man opererer, og det benytter jeg mig af, fortæller Kjeld Søballe.

– Men man skal også være klar over, at de yngre læger shopper, inden de vælger, hvad de vil kaste sig over forskningsmæssigt. Skal ens område vælges, skal det have et godt omdømme, og en god hjemmeside skader heller ikke. Vores nye hjemmeside er altid opdateret og fyldt med fakta og information om ortopædkirurgisk forskning.

– De fysiske rammer skal også være i orden, og der har vi fået indrettet os rigtig godt i den gamle børneafdeling, hvor vi udover de enkelte forskeres arbejdspladser har et stort moderne laboratorium, påpeger Kjeld Søballe.

Tre forskergrupper

– At der er mange forskere i gruppen er et stort plus. De 27 ph.d. studerende svæver for eksempel ikke rundt alene. De er tilknyttet en af de tre forskergrupper i afdelingen, hvoraf de to grupper beskæftiger sig med eksperimentel forskning, og en tredje og største gruppe arbejder med klinisk forskning. Hver gruppe har sit eget miljø, forklarer Kjeld Søballe og pointerer, at man ellers godt kan føle sig isoleret som ph.d. studerende. Men det kan undgås ved at være en del af en flok, som giver hjælp til selvhjælp.

Forskergruppen har gennem de seneste år fået 14 ph.d. igennem, og langt de fleste af dem fortsætter med at forske. Ligesom Kjeld Søballe inddrager dem som medvejledere.

Hertil er der 19 stud.med. som er i gang med et forskningsår, hvor de har fri

< Åbenhed, ordentlig vejledning og gode fysiske rammer skal der til for at skabe et vitalt forskningsmiljø, mener professor Kjeld Søballe, der her ses foran nogle af sine mange forskere.

fra studiet og bl.a. benytter afdelingens gode kontakter til at tilbringe et halvt år i f.eks. Irland, USA eller Holland.

Kjeld Søballe tjekker ikke, om de studerende er på deres pind på bestemte klokkeslæt. Han ved, de arbejder så meget som de kan, og de har en stor frihed, som i den sidste ende kommer mange gange tilbage i form af mere kreativitet og effektivt arbejde, som han siger.

– De bliver ikke kørt vanvittig hårdt, men jeg ved, hvad de laver fra vores jævnlige møder og emails. De er nogle kvikke hoveder, som er hurtige til at sætte sig ind i tingene.

– Som vejleder er det imidlertid vigtigt, at man forstår at vurdere folk personligt, så man kan være der, og hjælpe dem i gang igen, når noget går galt.

– Det sociale liv er også vigtigt. Vi går ud og spiser sammen efter vores forsk-

ningsmøder flere gange om året, ligesom vi rejser en del sammen.

Tidskrævende job

– At have mange forskere i sin afdeling er tidskrævende. Man skal ville det. Jeg har for eksempel som princip, at emails fra forskerstuderende skal besvares samme dag, hvis det overhovedet er muligt. Så der går både aften- og week-endtimer med det udover den halve daglige arbejdstid, jeg har til undervisning og forskning, fortæller Kjeld Søballe.

En af de ting, Kjeld Søballe bruger meget tid på, er at skaffe penge til forskningen og forskerne.

– Der skal jo løn til, og jeg skal hvert år ud at skaffe ca. 15 mill. kr. hos forskellige private og offentlige fonde. Nu har jeg imidlertid ansat en fundraiser til at aflaste mig, fortæller professoren, der

glæder sig over den seneste donation på 10 mill. fra A.P. Møller til et laboratorium.

– Udover at skaffe penge, skal man også hele tiden få ideer til ny forskning. Ideer kan opstå på møder og kongresser og via tidsskrifter, så det er vigtigt at deltage og holde sig orienteret. Men oftest kommer ideerne, når man står og opererer. Det er således en kæmpefordel at være klinisk forsker, da man i forbindelse med de daglige kliniske problemstillinger ofte får ideer til relevante forskningsprojekter, oplever Kjeld Søballe.

Læs mere om Ortopædkirurgisk Forskning på forskergruppens hjemmeside på www.of-aarhus.dk

Valgte Århus for enestående

Af Gudrun Haller
Foto: Ole Hein Pedersen

**Læge og ph.d.-studerende
Anders Troelsen læste medicin
på Københavns Universitet, men
da det gjaldt forskeruddannelsen
valgte han Århus.**

Anders Troelsen bruger store ord, når han skal fortælle om, hvorfor han har valgt at tage sin forskeruddannelse hos professor dr. med. Kjeld Søballe, Ortopædkirurgisk Afd. E, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

– Der er to ting, som er utrolig vigtige, når man skal i gang med en forskeruddannelse: miljøet og "ro til at forske". Begge dele er der tjek på her. Her er

årelang tradition for forskning, som startede med Otto Sneppen og er blevet fulgt op af Kjeld Søballe. Der er skabt et miljø med gode vejledere, lydhørhed over for ideer og megen entusiasme. Desuden kan man få god hjælp og rådgivning til at søge penge til løn. Tryghed om økonomien giver ro til at forske.

Anders Troelsen vidste, at ortopæderne i Århus altid er massivt repræ-

senteret, når nye forskningsresultater lægges frem. Men udslagsgivende for valget af Århus blev mødet med læge og ph.d. Brian Elmengaard på sygehuset i Åbenrå. Her var Anders Troelsen i 2004 begyndt sin turnus i Sønderjyllands Amt, og var blevet klar over, at han ville være ortopædkirurg. Han var også begyndt at tænke på at skrive en ph.d. afhandling, og det overbeviste Brian Elmengaard ham om skulle foregå i Århus. I foråret 2005 blev Anders Troelsen introduceret for Kjeld Søballe og efter en række møder var sagen klar. Med Kjeld Søballe som hovedvejleder og Brian Elmengaard som projektvejleder tog ph.d.-projektet form – og protokollen blev skrevet og sendt til Aarhus Universitet.

I marts 2006 flyttede Anders Troelsen med kone og barn til Århus. Her er han nu fuldt optaget af sin forskning samtidig med, at han uddanner sig på det ortopædkirurgiske område.

– Alle mine forventninger til forskningsmiljøet her er blevet indfriet, siger

forskningsmiljø

742 læger forsker!

han. – Jeg møder mange, der vil indgå i et samarbejde både i Ortopædkirurgisk Afd. E og Radiologisk Afd., og så er der gode internationale kontakter. Jeg har f.eks. selv samarbejdet med hollandske forskere.

– At beskæftige sig med forskning har en meget positiv indflydelse på mit arbejde. Forskningen supplerer min uddannelse. Den giver et ekstra aspekt i min hverdag. Den kritiske sans skærpes både klinisk og forskningsmæssigt. Jeg oplever, at den klinisk håndværksmæssige uddannelse og forskningsuddannelsen komplementerer hinanden. Forskningens mål er jo at forbedre behandlingen.

Anders Troelsen gik i gang med sin ph.d. uddannelse i april 2006. Den er planlagt til at vare tre år. Undervejs er han ansat i en introduktionsstilling på Ortopædkirurgisk Afd. E, hvor han bl.a. har været tilknyttet idrætssektoren, håndsektoren og fra december skal arbejde i hoftesektoren.

Ph.d. afhandlingen forventes afsluttet i marts 2009.

Forsker i behandling af hoftedysplasi

Anders Troelsens ph.d. afhandling drejer sig om patienter med hoftedysplasi.

Hoftedysplasi er en medfødt tilstand, som rammer mellem 5 og 10 pct. af

befolkningen. Den viser sig ofte i 20 til 40 års alderen, og 80 pct. af de opererede patienter er kvinder.

Hoftedysplasi giver ofte invaliderende smerter, dårlig funktion af hoftedeledet og kan føre til slidgigt i hoften tidligt i livet.

Patienterne kan – hvis diagnosen stilles tidligt nok, og der ikke er eller kun er meget lidt slidgigt – tilbydes en operativ behandling, hvor de bevarer leddet, og som kan afhjælpe generne og forebygge slidgigt. Alternativet er, at hele hoftedeledet skal erstattes af et kunstigt led, som ofte skal skiftes flere gange i løbet af patientens liv.

Det ledbevarende indgreb kaldes Ganz osteotomi, og det blev første gang udført på en dansk patient i Århus i 1996. I dag er det en rutineoperation. Anders Troelsen vil i sit ph.d.-projekt bl.a. undersøge effekten af denne metode og håber, at projektet kan bidrage til, at den kirurgiske behandling af hoftedysplasi kan blive endnu bedre.

Ph.d.-projektet består af tre delstudier. I det tredje delstudie – hvortil der samles data ind her i efteråret – skal Anders Troelsen se på, hvordan ca. 150 af de patienter, der er opereret i Århus, har det fem til 10 år efter operationen. Undersøgelsen baserer sig på patienter, der er registreret i en database fra 1998. Patienterne skal som led i undersøgelsen besvare to spørgeskemaer,

og Anders Troelsen deltager selv, når patienterne som planlagt skal til ambulans kontrol på sygehuset.

I det andet delstudie har Anders Troelsen set nærmere på effekten af at bruge et måleinstrument, der er udviklet af professor Kjeld Søballe. Instrumentet benyttes i forbindelse med Ganz osteotomi til at måle, om man opnår det, man vil under operationen. Det bruges til at finjustere undervejs. Hensigten med dette studie er at finde ud af om måleinstrumentet fører til lige så god kontrol, som når der benyttes røntgenoptagelser.

Det første studie præsenterer teknikken og resultaterne ved brugen af en ny minimal invasiv operationsteknik ved udførelse af Ganz osteotomi. Den sammenlignes med den tidligere anvendte operationsteknik for at klarlægge om den nye teknik er et forbedret og sikkert valg ved behandlingen af patienter med hoftedysplasi.

De enkelte delstudier bliver bearbejdet til international publikation, og Anders Troelsen har desuden undervejs bl.a. præsenteret en del af sit projekt ved den ortopædkirurgiske verdenskonference i San Diego i februar i år. Det er en kongres, som samler mellem 40.000 og 45.000 deltagere. Ligesom han har været i Firenze i Italien for at fortælle om resultaterne i maj i år.